

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

1

ÎNFIINȚAREA ȘI EXTINDEREA NATO

Prof. Dr. Tiberiu Tudor

Una dintre cauzele directe ale războiului din Ucraina este încercarea de extindere a NATO dincolo de limitele de suportabilitate ale Federației Ruse. Este un truism faptul că războiul din Ucraina este, în primul rând și în esență, un război între Statele Unite și Federația Rusă, o resuscitare a războiului dintre Statele Unite ale Americii și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice.

În actualul context geopolitic este instructiv, poate relevant, să revedem istoria acestui război și, în particular, istoria de șapte decenii a nașterii și extinderii NATO¹.

I. Războiul Rece. 1949- 1989

Marii beneficiari ai celui de-al doilea război mondial au fost Uniunea Sovietică pe continent și Statele Unite ale Americii în Pacific. Uniunea Sovietică a reanexat, după război, teritoriile pe care le ocupase în 1940 în virtutea Pactului Molotov – Ribbentrop: Țările Baltice, o parte din Polonia antebelică, Basarabia și nordul Bucovinei, constituindu-și astfel “**cordoanul sanitar interior**”. Un al doilea **cordoan sanitar** sovietic, **exterior**, a fost constituit din statele comunizate ale Europei Centrale și de Est: Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, România, Bulgaria, Germania de Est.

La o întâlnire cu liderul iugoslav Iosif Broz-Tito, în aprilie 1945, Stalin a spus : „*în războiul acesta, nu este la fel ca în cel trecut, ci acela care ocupă un teritoriu își impune și sistemul său social. Fiecare își impune sistemul acolo unde ajunge armata sa.*”

La **22 februarie 1946**, **George Kennan**, diplomat aflat în funcție la ambasada Statelor Unite ale Americii la Moscova, a trimis, telegrafic, la Washington un raport, devenit celebru sub numele de **Telegrama cea Lungă (slide 1)**, în care analiza pericolul expansiunii ideologiei comuniste și a sistemului comunist în lume și propunea inițierea unei **politici de îndiguire, stăvilire (“containment”)**, prin “crearea de alianțe și susținerea statelor care se opun acestei expansiuni”.

Kennan avertiza: “interacția cu comunismul sovietic este cea mai grea sarcină a diplomației noastre cu care aceasta s-a confruntat vreodată și probabil și cea mai mare cu care va trebui să se confrunte vreodată”. El considera că această confruntare va fi una politică și nu militară și că, în consecință, abordarea ei de către Statele Unite va trebui să fie prin mijloace politice și economice. În primul rând prin refacerea economică a Europei și a Japoniei pentru ca acestea să nu alunece în zona de influență a comunismului.

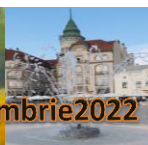
Se recunosc aici **liniile directe ale Doctrinei Truman și ale Planului Marshall**. Imediat, George Kennan a fost chemat la Washington de către secretarul de stat, generalul George Marshall, și numit președinte al Consiliului de Planificare a Politicii de pe lângă Departamentul de Stat, în cadrul căruia a avut un rol esențial în punerea în practică a acestor două concepte de bază ale politicii externe americane din primii ani de după al doilea război mondial.

Doctrina Truman definește politica externă americană care a luat naștere cu scopul principal de a limita expansiunea geopolitică sovietică în timpul Războiului Rece. Data de naștere a Doctrinei Truman, identificată de către politologii americani cu începerea Războiului Rece, este **12 martie 1947**, când președintele Harry Truman a prezentat-o Congresului.

¹ <https://www.rfi.ro/politica-145488-extinderea-nato-cauza-pentru-razboiul-lui-putin>

Cetatea Cavalerilor

La **5 iunie 1947**, într-un discurs rostit în aula Universității Harvard, George Marshall a anunțat lansarea unui vast program de asistență economică destinat refacerii economiilor europene. **Planul Marshall**, cu numele oficial European Recovery Program, reprezintă extensia în domeniul economic a **Doctrinei Truman**.

Implementarea acestei doctrine în domeniul militar a început odată cu crearea **Organizația Tratatului Atlanticului de Nord**, semnat la Washington, în **4 aprilie 1949**, de către conducătorii celor 12 state fondatoare (slide 2).

Telegrama cea Lungă, document devenit celebru în politologia americană, a fost, dacă nu un factor determinant, unul catalizator al Doctrinei Truman și al Planului Marshall. În memoriile sale, Henry Kissinger o numește **“doctrina diplomatică a epocii”**.

A urmat instituirea **Cortinei de Fier**, construirea zidului Berlinului, războiul din Coreea (proxim pentru URSS, direct pentru SUA și China), războiul din Vietnam (proxim pentru URSS și direct pentru SUA), criza rachetelor din Cuba, etc.

Echilibrul acestei perioade a fost unul de **bipolaritate**, asigurat în mare măsură de forțele de **descurajare nucleară** ale celor două mari puteri nucleare, Statele Unite și Uniunea Sovietică.

Pentru stadiul prezent al confruntării Statelor Unite cu Federația Rusă, tezele geopolitice ale lui Kennan sunt actuale și importante sub două aspecte:

– Un prim aspect este cel de **contestare** a nucleului politicii externe americane de după încheierea Războiului Rece. După 1993, când administrația președintelui Clinton a început extinderea NATO spre Est, George Kennan, părintele “containment”-ului împotriva Uniunii Sovietice, s-a opus „cu disperare” reluării acestei politici împotriva Federației Ruse, considerînd-o **o greșală fatală a Statelor Unite (“the most fateful error of American policy in the entire post-Cold War era”)**. Poziția lui Kennan este sintetizată într-un articol din *New York Times* din 5 februarie 1947, intitulat **“A Fateful Error”** (slide 3):

“Este de așteptat ca o astfel de decizie:

- să inflameze **tendențele naționaliste, anti-occidentale și militariste ale Rusiei;**
- să aibă un efect advers asupra dezvoltării **democrației în Rusia;**
- să restaureze **atmosfera războiului rece** în relațiile Est – Vest
- și să împingă politica externă a Rusiei în direcții opuse dorințelor noastre.

Rușii sunt prea puțin impresionați de asigurările americane că această lărgire nu reflectă nicio intenție ostilă.”²

Punct cu punct, previziunile lui Kennan au devenit realitate.

– Al doilea aspect fundamental al tezelor lui Kennan este unul marginal pentru anii 1947/48, dar extrem de relevant pentru actuala politică americană în Europa:

“Singurul lucru realmente periculos pe care îl am în minte este posibilitatea ca **abilitatea tehnică a germanilor să fie combinată cu resursele fizice ale Rusiei**” (articol din *Foreign Affairs*, aprilie 1947). “Ar exista posibilitatea mobilizării și folosirii unei treibile (‘tremendous’) puteri economice și militare care să constituie o **amenințare reală la securitatea continentului Nord American** (discurs la Colegiul Național de Război, septembrie 1948)”

Avem aici definirea unui **aspect strategic esențial**, dacă nu cumva chiar **esența actualei politici americane în Europa**. Bine știut, în 1959, într-un discurs rostit la Strasbourg, președintele francez, legendarul general Charles de Gaulle, spunea că o “Europă de la Atlantic la Urali urma să decidă soarta lumii”. Interesele de securitate (cu sau fără ghilimele) ale Statelor Unite sunt, evident, altele. După treizeci de ani de promovare a lor, jumătate din Europa lui de Gaulle este în sfera Statelor Unite, iar cealaltă este, conform Noului Concept Strategic NATO (2022) principalul adversar strategic NATO.

Ucraina, prin structura ei ca „țară de falie” (Huntington), a oferit pretextul și condițiile ideale pentru materializarea acestui clivaj, prin care Statele Unite caută să-și impună, necruțător și cu orice preț, dominația în această parte a lumii, după catastrofele eșecuri din Asia (Vietnam, Irak, Afganistan).

Anexe

² <https://comw.org/pda/george-kennan-on-nato-expansion/>
<https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1997-jul-07-me-10464-story.html>

Telegrama cea lunga

Wilson Center Digital Archive
International History Declassified
February 22, 1946
George Kennan's 'Long Telegram'

DEPARTMENT OF STATE
INCOMING TELEGRAM

Secretary of State,
Washington.

511, February 22, 9 p.m.

Answer to Dept's 284, Feb 3 involves questions so intricate, so delicate, so strange to our form of thought, and so important to analysis of our international environment that I cannot compress answers into single brief message without yielding to what I feel would be dangerous degree of over-simplification. I hope, therefore, Dept will bear with me if I submit in answer to this question five parts, subjects of which will be roughly as follows:

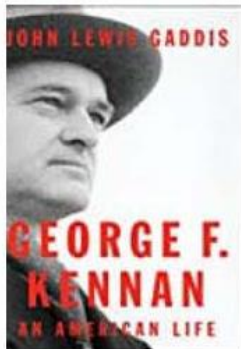
P
WSE

Președintele Harry Truman semnează Tratatul Nord Atlantic Washington 1949

Pentru conformitate – Tiberiu Tudor

Pentru conformitate – Tiberiu Tudor

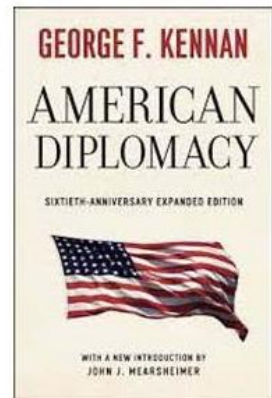
Avertismentul lui Kennan

The New York Times

A Fateful Error

By George F.
Kennan

Feb. 5, 1997

“Extinderea NATO ar fi cea mai gravă eroare (the most fateful error) a politicii americane în întreaga epocă de după războiul rece.

Este de așteptat ca o astfel de decizie:

- să inflameze **tendențele naționaliste, anti-occidentale și militariste ale Rusiei;**
- să aibă un efect advers asupra dezvoltării **democrației în Rusia;**
- să restaureze **atmosfera războiului rece** în relațiile Est – Vest
- și să împingă politica externă a Rusiei în direcții opuse dorințelor noastre.

Rușii sunt prea puțin impresionați de asigurările americane că această lărgire nu reflectă nicio intenție ostilă”

Pentru conformitate – Tiberiu Tudor